МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Проблеми модернізації України

Випуск 1 (48), 2025

Київ
2025

УДК 330-339; 321.7; 159.9
М58

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 28.05.2025)

Редакційна колегія:
С. В. Храпатий (голова), д-р фіз.-мат. наук, проф.
І. А. Семенець-Орлова, д-р наук з держ. упр., проф.
Я. М. Раєвська, д-р психол. наук, проф.
С. О. Лисенко, д-р юрид. наук, проф.
А. І. Федосов, д-р мед. наук, проф.
М. І. Зубрицький, д-р. юрид. наук
О. М. Гордієнко, канд. техн. наук
В. І. Меджебель (*Чуєнко*), канд. юрид. наук
Л. М. Крива, канд. істор. наук
І. М. Капеліста (виконавчий редактор), канд. наук з держ. упр.
Є. Я. Черняк

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Міжрегіональна Академія управління персоналом.
М58 Наукові праці МАУП. Проблеми модернізації України / редкол.: С. В. Храпатий (голова) [та ін.]. Вип. 1 (48). Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 686 с. Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику висвітлено матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції "Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності" (Київ, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 20–22 травня 2025 р.).

Наведено тези доповідей учасників науково-практичної конференції МАУП з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

Видається з 2001 року.
Періодичність: 1 раз на квартал.
Засновник: *ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом".*
УДК 330-339; 321.7; 159.9

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2025

К. В. Рудько
Україна та Міжнародний кримінальний суд *439*

П. В. Загородній, В. І. Чуєнко
Поняття та зміст консульського права *441*

Б. Ю. Павлюк, В. І. Чуєнко
Громадянство та його значення для міжнародного права *442*

А. А. Партека, В. І. Чуєнко
Міжнародний Суд ООН та права людини у збройних конфліктах *444*

І. В. Пасічник
Роль національної правової системи у формуванні сучасного суспільства *446*

О. В. Данько
Сутність правоохоронної діяльності як інструмент захисту прав і свобод громадян *448*

Р. Ю. Іванова
The role of international organizations in transforming national legal systems: the case of Ukraine *451*

К. С. Медуниця, О. О. Бондаренко
Правові аспекти забезпечення свободи слова в Інтернеті *453*

В. Ю. Томашевська, А. Ю. Стаднічук
Особливості кримінально-правової протидії диверсіям та шпигунству в умовах воєнного стану *455*

Г. Л. Губіна
Поняття "Європейський патент" та "Європейський патент з унітарною дією" *458*

А. Г. Слостін
Вплив національних та міжнародних правових систем на ефективність процедур банкрутства: порівняльний аналіз правових механізмів у контексті сучасних економічних викликів *460*

І. М. Цермолонський
Особливі порядки кримінального провадження в Україні *464*

О. І. Савка
Загальна характеристика доктрини міжнародно-правового регулювання приватної військової та охоронної діяльності *466*

Ю. В. Корнєєв
Актуальні питання земельно-правових відносин *472*

В. О. Швець
Особливості правового регулювання трудових відносин в умовах воєнного стану *475*

В. М. Барановська
Правові основи міжнародного комерційного арбітражу в Україні *477*

Правова система встановлює процедури формування та функціонування органів державної влади, забезпечує реалізацію політичних прав громадян, регулює діяльність політичних партій та громадських організацій.

У культурній сфері національна правова система сприяє збереженню та розвитку національної культури, захисту культурної спадщини, забезпеченню свободи творчості та доступу до культурних цінностей. Правова система регулює відносини у сфері освіти, науки, мистецтва, формуючи правові механізми реалізації культурних прав громадян.

Ефективність впливу національної правової системи на формування сучасного суспільства залежить від її здатності адаптуватися до змін, відповідати потребам суспільного розвитку, забезпечувати баланс між стабільністю та динамізмом правового регулювання. У сучасних умовах особливого значення набуває здатність національної правової системи адекватно реагувати на виклики глобалізації, інформатизації, технологічного розвитку.

Таким чином, національна правова система відіграє визначальну роль у формуванні сучасного суспільства, виступаючи регулятором суспільних відносин, механізмом забезпечення прав і свобод людини, чинником формування правової культури та правосвідомості громадян. Від ефективності функціонування національної правової системи залежить рівень розвитку суспільства, його здатність відповідати на виклики сучасності та забезпечувати сталий розвиток.

Джерела

1. *Луць Л. А.* Сучасні правові системи світу: навч. посіб. Львів: юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2003. 256 с.
2. *Козюбра М. І., Погребняк С. П., Цельєв О. В., Матвєєва Ю. І.* Загальна теорія права: підручник / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ: Ваіте, 2015. 392 с.
3. Теорія держави та права: навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова та ін.]; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.
4. *Хаустова М. Г.* Національна правова система за умов розбудови правової демократичної державності в Україні: монографія. Харків: Право, 2008. 160 с. ISBN 978-966-458-044-8

О. В. ДАНЬКО

магістрант Хмельницького інституту імені Блаженнішего Володимира, Митрополита Київської і всієї України ПрАТ "ВНЗ "МАУП"

СУТНІСТЬ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАХИСТУ ПРАВ І СВОБОД ГРОМАДЯН

Правоохоронна діяльність полягає у забезпеченні реалізації прав і свобод громадян. Її зміст та особливості визначаються характером цієї діяльності, а також об'єктивними потребами суспільства і держави. Деякі дослідники, розглядають правоохоронну діяльність держави, як охорону закону та забезпечення громадської безпеки. Захист законності від порушень має бути однією з основних функцій правоохоронної

діяльності. При цьому концепція громадської безпеки розробляється з урахуванням принципів інтеграції та балансу життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави, а також взаємної відповідальності всіх цих суб'єктів за стан безпеки [2, с. 11].

Одним із показників участі держави в забезпеченні прав людини є інститути влади, практика діяльності публічних органів та їх відповідність міжнародним стандартам прав людини. Важливу роль у цьому контексті відіграє функціонування правоохоронних органів, які відповідають за захист прав, свобод та законних інтересів громадян України під час виконання своїх обов'язків. Питання прав, свобод та законних інтересів громадян є невід'ємною частиною загальної проблематики прав і свобод людини [3, с. 8].

Кожна галузь людської діяльності має свої досягнення, які можна вважати найважливішими здобутками цивілізації. Серед них демократія та права людини займають особливе місце. Вони не лише є основними поняттями в державознавстві, політичних науках та юриспруденції, а й формують світогляд, від якого залежить структура держави та інститутів громадянського суспільства. Серед актуальних проблем розвитку суспільства сьогодні, безумовно, виділяється питання безпеки особи. Визнання та забезпечення прав людини і громадянина є найважливішим завданням для нашої держави. Неможливо побудувати правову державу без створення належних умов і гарантій для розвитку особистості.

Дослідження проблем забезпечення прав і свобод у правоохоронній діяльності охоплює не лише аналіз її сутності, змісту та природи, але й вимагає переосмислення у зв'язку зі зміною пріоритетів у розвитку суспільства. Це підкреслює важливість вивчення ролі правоохоронних органів у забезпеченні, гарантуванні та захисті прав і свобод людини, які на конституційному рівні визнані вищою соціальною цінністю [1, с. 22–28].

Забезпечення прав і свобод людини, а також їх гарантії, формують гуманістичний аспект розвитку Української держави та громадянського суспільства. Це визначає як потенційні, так і реальні перспективи їх подальшого розвитку на шляху народоправства.

Варто зазначити, що категорія "права людини" є складним і багатогранним явищем, яке тісно пов'язане з виникненням правових норм, що визначають ці права [4, с. 32].

Концепція прав людини як окремої категорії виникла в епоху Просвіти. Тоді з'явилася ідея, що природа наділяє кожну людину певними невід'ємними основними правами, які можуть бути протиставлені владі, але водночас повинні бути захищені нею. З того часу права людини вважаються природними базовими умовами для гідного існування людини.

Політика, орієнтована на інтереси людей, що живуть у суспільстві, реалізується через певні принципи, які втілюють гуманістичні цінності у взаєминах між індивідом, суспільством і державою. Однією з конкретизацій гуманістичних уявлень у політичному контексті є права людини. Вони представляють собою принципи та норми, що регулюють взаємини між людьми і державою, забезпечуючи індивіду можливість отримувати певні блага [2, с. 151–154].

Категорія "права людини" виникає з основоположної категорії "право". Різні наукові джерела трактують "право" як систему регулювання суспільних відносин, що визначається природою людини і суспільства. Це система, яка відображає свободу особистості і має такі характеристики, як нормативність, формальна визначеність у офіційних джерелах та можливість державного примусу. Право є мірою свободи, що полягає в узгодженні індивідуальної свободи з свободою інших членів суспільства,

дотримуючись принципу рівності. Таким чином, право слугує як засобом забезпечення свободи, так і важливим інструментом для її реалізації [5, с. 32–38].

Водночас "права громадянина" мають наступні ознаки: знаходяться під захистом держави, громадянином якої є особа; мають нормативно-правовий характер; належать лише громадянину певної держави; надаються і гарантуються державою; засновуються на системі принципів національного і міжнародного права; задовольняють політичні, економічні та соціальні інтереси; залежать від політики держави та розвитку держави; окрім економічних та соціальних інтересів, задовольняють політичні потреби; мають правову основу; гарантуються державою [1, с. 21–23].

Цікавим є визначення механізму правового забезпечення прав і свобод у різних сферах права. Забезпечення прав і свобод людини полягає у створенні умов для їх реалізації. Це передбачає три основні елементи державної діяльності: сприяння реалізації прав і свобод людини; охорона цих прав і свобод; а також захист прав і свобод, що включає відновлення законного стану та притягнення порушників до відповідальності [5, с. 46].

Однією з найшвидших і найдоступніших форм захисту прав громадян є адміністративно-правова форма. Її суть полягає в застосуванні заходів адміністративного примусу, які спрямовані на відновлення, визнання прав та припинення порушень прав громадян, що здійснюються органами публічної влади за заявами громадян або за ініціативою компетентних органів. У сучасній демократичній правовій державі особливе значення має плюралістичний підхід до захисту прав громадян, який передбачає рівну функціональність та ефективність усіх форм і способів захисту прав і свобод людини. Це також забезпечує свободу громадян у виборі та застосуванні форм захисту своїх прав.

На сучасному етапі розвитку української державності правоохоронна діяльність стикається з новими викликами та завданнями, які потребують вирішення з акцентом на важливість людини (громади), а не лише держави, а також з урахуванням потреб суспільства. Найважливіші завдання, що стоять перед більшістю правоохоронних органів і спрямовані на захист прав і свобод людини та громадянина, підкреслюють необхідність виокремлення цього основоположного принципу. Він має стати основою для розуміння сутності та змісту завдань правоохоронної діяльності. Державна правоохоронна діяльність виконує охоронну функцію права, оскільки право захищає суспільні відносини, створюючи юридичні підстави для функціонування правоохоронної системи. Ці положення відображені в тексті Конституції та законів України, а також у законодавствах інших європейських країн [2, с. 21–25].

У правоохоронній діяльності застосовуються різноманітні організаційні, технічні, виховні та інші засоби, серед яких особливе місце займають правові інструменти. Це включає правові методи боротьби з правопорушеннями та розширене впровадження суспільних (сервісних) послуг у сфері захисту прав, свобод і законних інтересів громадян України [1, с. 46].

Таким чином, правоохоронна діяльність є законною, регламентованою законодавством діяльністю, що здійснюється спеціально уповноваженими органами з метою захисту прав, свобод і законних інтересів особи та громадянина. Це досягається шляхом застосування юридичних заходів впливу з дотриманням встановленого законом порядку.

Джерела

1. *Боняк В.* Органи охорони правопорядку України в сучасному вимірі: конституційно-правовий аспект: монографія. Дніпропетровськ: Ліра, 2015. 372 с.

2. Забезпечення прав людини правоохоронними органами / С. В. Пєтков, І. В. Іванов, Ю. В. Делея; за заг.ред. С. В. Пєткова. К.,КНТ, 2022, 241 с.
3. *Кобзар О. Ф.* Правоохоронна діяльність: теоретико-правовий аналіз. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 3. С. 7–14.
4. *Колесник Я. В.* Принципи реалізації правоохоронної функції держави органами Національної поліції України: монографія. Видавничий дім "Гельветика". 2021. 190 с.
5. Права людини та їх захист у сучасних реаліях: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ю. В. Ломжець, Ю. А. Бойко, К. О. Дубова та ін.; Нац. ун-т кораблебудув. ім. адмірала Макарова; за ред. Юлія Вікторівна Ломжець. Миколаїв : НУК, 2020. 207 с.

R. Yu. IVANOVA
Ph.D. in Law, Associate Professor
Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law
Khmelnytskyi, Ukraine
ORCID: 0000-0001-8257-4486

THE ROLE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN TRANSFORMING NATIONAL LEGAL SYSTEMS: THE CASE OF UKRAINE

In the 21st century, international organizations have started to shift from being mere observers to active participants in domestic legal system development. This is particularly important in transitional democracies and post-conflict countries where the legal framework must quickly adapt to the requirements of governance, justice, and human rights. This is the case with Ukraine. In combination with war, corruption, and fundamental reform, the country has opened its legal and political systems to profound and sustained cooperation with international actors.

As for today, Ukraine's legal system is changing undergoing transformation due to its obligations within different international systems. The country is simultaneously juggles the EU–Ukraine Association Agreement alongside the stipulations set by international financial institutions like the IMF and World Bank, as well as the soft law guidance from the Council of Europe and UN entities. These actors do not impose laws upon Ukraine, but rather provide frameworks, criteria, and tools that determine the incentives and standards that shape legal practices and legislative decisions.

A notable case is that of aligning Ukrainian law with European Union (EU) norms in the issues of anticorruption, public environmental supervision, and public procurement. These reforms are more than just superficial changes—cosmetic changes do not exist in this context. The changes require the adoption of directives alone, meticulous compliance procedures, public administrative transformation, and institutional framework overhaul. The Venice Commission has provided a large number of legal opinions regarding the Ukrainian Constitutional and judicial reforms, which have had an active role in shaping some legislative provisions and court jurisprudence.

It is important to emphasize that the International Monetary Fund (IMF) is primarily thought to be a financial organization, yet its lending programs come with fiscal transpar-